

Zhvillimet e fundit në jurisprudencën e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut për lirinë e shprehjes

Freedom of expression and freedom of the media

<http://horizontal-facility-eu.coe.int>

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

EUROPEAN UNION

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës

Buletini Nr 1
Zhvillimet e fundit në jurisprudencën
e Gjykatës Evropiane të të Drejtave të
Njeriut për lirinë e shprehjes
Autor: Dominika Bychawska-Siniarska

Buletini u përgatit në kuadër të programit të përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës "Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022", si dhe projektit të tij "Liria e Shprehjes dhe Liria e Medias në Evropën Jug-Lindore (JUFREX)".

© Këshilli i Evropës, tetor 2020.

Të gjitha të drejtat të rezervuara.
Licencuar për Bashkimin Evropian sipas kushteve të caktuara.
Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të përkthehet, të riprodhohet apo të transmetohet, në asnjë lloj forme dhe me asnjë lloj mjeti, elektronik (CD-Rom, Internet, etj.) apo mekanik, duke përfshirë fotokopjimin, regjistrimin dhe çdo lloj sistemi për ruajtjen apo gjetjen e informacionit pa lejen paraprake me shkrim të Drejtorisë së Komunikimit (F-67075 Strasburg Cedex ose publishing@coe.int).

Ky dokument u prodhua me mbështetjen financiare të Bashkimit Evropian dhe të Këshillit të Evropës. Pikëpamjet e shprehura këtu në asnjë rast nuk mund të merren bazë për të reflektuar opinionin zyrtar të asnjë pale.

Përmbajtja

HYRJA	5
SHQYRTIM I RASTEVE MË TË RËNDËSISHME PËR LIRINË E SHPREHJES	6
<i>Studio Monitori dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë – aktgjykimi i 30 Janarit 2020, kërkesa nr. 44920/09 dhe 8942/10</i>	6
<i>Mandli dhe të tjerët kundër Hungarisë – aktgjykimi i 26 majit 2020, kërkesa nr. 63164/16</i>	7
<i>Szurovecz kundër Hungarisë – aktgjykimi i 8 tetorit 2019, kërkesa nr. 15428/16</i>	7
<i>Baldassi dhe të tjerët kundër Francës – aktgjykimi i 11 korrikut 2020, kërkesa nr. 15271/16</i>	8
<i>Brzeziński kundër Polonisë – aktgjykimi i 25 Korrikut 2019, kërkesa nr. 47542/07</i>	9
<i>Pryanishnikov kundër Rosisë – aktgjykimi i 10 Shtatorit 2019, kërkesa nr. 25047/05</i>	9
<i>Lilliendhal kundër Islandës – vendimi për papranueshmëri i 12 Majit 2020, kërkesa nr. 29297/18</i>	10
<i>OOO Flavus dhe të tjerët kundër Rosisë – aktgjykimi i 23 Qershor 2020, kërkesa nr. 12468/15</i>	12
ANALIZË E DISA RASTEVE TË PËRZGJEDHURA	13
<i>Tagiyev dhe Huseynov kundër Azerbajxhanit – aktgjykimi i 5 Dhjetorit 2019, kërkesa nr. 13274/08.</i>	13
<i>Kablis kundër Rosisë – aktgjykimi i 30 Shtatorit 2019, kërkesa nr. 48310/16</i>	15
<i>Magyar Kétfarkú Kutya Párt kundër Hungarisë (GC) – aktgjykimi i 20 Janarit 2020, kërkesa nr. 201/17</i>	17

Hyrja

Buletini është përgatitur në kuadër të iniciativës së përbashkët të Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës “Instrumenti Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë për periudhën 2019–2022” dhe projektit në kuadër të këtij instrumenti “**Liria e shprehjes dhe liria e medias në Evropën Juglindore (JUFREX)**”.

Për të vazhduar bashkëpunimin me profesionistët ligjorë dhe për të fuqizuar njohuritë në fushën e lirisë së shprehjes dhe lirisë së medias, ekspertët e JUFREX kanë përgatitur këtë buletin mbi zhvillimet më të fundit në praktikën gjyqësore për lirinë e shprehjes së Gjykatës Evropiane për Drejtat e Njeriut (GJEDNJ, Gjykata).

Ky buletin është vazhdim i konferencës përmbyllëse JUFREX 1, e mbajtur në Prill 2019, në Sarajevë, ku është diskutuar për praktikën më të re gjyqësore të GJEDNJ-së mbi lirinë e shprehjes.

Në periudhën e analizuar kohore (Prill 2019– – Korrik 2020) Gjykata nxori një numër të aktgjyky-meve në fusha të ndryshme të nenit 10 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, të cilat elaborojnë ose sqarojnë disa standarde të vendosura tashmë në fushën e qasjes në informacione, qasjes në institucionet publike, lirinë e shprehjes në internet, bojkotin nga konsumatori (shprehjet simbolike) dhe fushatën parazgjedhore. GJEDNJ gjithashtu pati mundësinë që t’i zgjerojë kufijtë e shprehjeve të mbrojtura, bazuar në rastet që kanë të bëjnë me përmbajtje erotike ose gjuhë fetare të urrejtjes. Pjesa e parë e këtij buletini ofron një përshkrim të shkurtër të rasteve të zgjedhura, ndërsa pjesa e dytë ofron analizë të thellë të tre rasteve të rëndësishme.

Shqyrtim i rasteve më të rëndësishme për lirinë e shprehjes

Studio Monitori dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë – aktgjykimi i 30 Janarit 2020, kërkesa nr. 44920/09 dhe 8942/10

Faktet e rastit

Në Studio Monitori dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë, GJEDNJ bashkoi dy kërkesa të sjella nga tre parashtrues të kërkesës. Kërkesa e parë ka të bëjë me parashtruesin e parë dhe të dytë, ndërsa e dyta në lidhje me parashtruesin e tretë të kërkesës.

Parashtruesi i parë i kërkesës është një OJQ e themeluar për të bërë investigime gazetareske për çështje me interes publik. Parashtruesja e dytë e kërkesës është një gazetare dhe një nga anëtarët themelues të OJQ-së. Në vitin 2007, gazetarja, duke vepruar në emër të OJQ-së, kërkoi nga regjistrari i Gjykatës së Rrethit Khashuri që t'i jepte qasje në një dosje në lidhje me një lëndë penale të ngritur kundër njëfarë T.E., dhe në të cilën T.E. ishte dënuar. Ajo nuk ofroi asnjë arsye për kërkesën e saj por tregoi shkurtimisht se kishte ndërmend ta fotokopjonte dhe fotografonte materialin e lëndës penale të ruajtur në arkivat e regjistrarit gjyqësor. Regjistrari gjyqësor e refuzoi kërkesën e saj. Gazetarja (parashtruesja e dytë e kërkesës) parashtrroi padi gjyqësore kundër vendimit të regjistrarit, duke kërkuar anulimin e tij. Gjykata e Qarkut Borjomi hodhi poshtë padinë e saj si të pabazuar dhe konfirmoi se vendimi i kontestuar i regjistrarit gjyqësor bazohet në interpretim të saktë të ligjit. Parashtruesja e dytë u ankua. Në seancën dëgjimore, Gjykata e Apelit në Tbilisi e hodhi poshtë pretendimin e ankueses dhe la në fuqi aktgjykimin e gjykatës më të

ulët. Më vonë, Gjykata e Lartë e Gjeorgjisë shpalli pretendimin e ankueses si të papranueshëm dhe pushoi procedurën.

Parashtruesi i tretë i kërkesës ishte avokat praktikues në Gjeorgji. Ai është dënuar për mashtrim për vjedhje të parave që i ishin besuar nga një klient për ta siguruar dorëzaninë në procedurë penale. Ndërsa ishte ende në burg, parashtruesi i kërkesës kërkoi një kopje të të gjitha urdhrave gjyqësore në lidhje me shqiptimin e *masave paraprake parandaluese* (pretrial preventive measures) në procedurë paraprake në gjashtë raste penale të veçanta dhe të pandërlidhura [me rastin e tij]. Ai nuk specifikoi pse ishte i interesuar për atë informatë të veçantë. Regjistrari i Gjykatës së Qytetit Tbilisi i dërgoi avokatit një kopje të pjesëve operative të urdhrave përkatëse të gjykatës, duke deklaruar se, sipas kodit të procedurës penale, vetëm pjesët operative të urdhrave të paraburgimit mund të shpaleshin. Parashtruesi i tretë i kërkesës parashtrroi padi gjyqësore kundër regjistrarit të Gjykatës së Qytetit Tbilisi. Gjykata e Apelit në Tbilisi hodhi poshtë padinë e parashtruesit të tretë si të pabazuar.

Më pas, të tre parashtruesit e kërkesës iu drejtuan GJEDNJ, duke pretenduar se e drejta e tyre për liri të shprehjes sipas nenit 10 të KEDNJ ishte shkelur nga mohimi i qasjes në informatën e kërkuar.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Gjkata nuk gjeti shkelje të lirisë së shprehjes kur autoritetet gjeorgjiane refuzuan t'i shpaleshin dosjet e lëndëve penale para OJQ-së dhe gazetares së saj, pasi kjo e fundit nuk specifikoi qëllimin e kërkesës për informatë. Për më tepër, Gjykata konstatoi që

meqenëse gazetarja mundi ta realizojë dhe finalizojë investigimin e saj, pa informatën e mohuar, informata në fjalë nuk ishte thelbësore për ushtrimin efektiv e të drejtës së saj për liri të shprehjes.

Lidhur me kërkesën e dytë, nga avokati që nuk lidhet me dy parashtruesit e parë të kërkesës, Gjykata e Strasburgut konstatoi se parashtruesi i kërkesës nuk ishte as gazetar dhe as *mbikëqyrës publik* prandaj ndërsa kërkonte informata që mbahen nga shteti, ai nuk mund të gëzonte mbrojtje sipas nenit 10 të Konventës.

Vini re: Pasoja më e rëndësishme e aktgjykimit është se OJQ-të, gazetarët ose monitoruesit tjerë publikë që kërkojnë qasje në dokumente publike, duhet të ofrojnë arsyetim dhe të sqarojnë se qasja në dokumentet për të cilat po parashtrojnë kërkesë është thelbësore për raportimin e tyre gazetaresk dhe se dokumentet e kërkuara përmbajnë informata me interes publik. Nëse këto kushte nuk plotësohen, neni 10 i KEDNJ-së nuk e garanton të drejtën e qasjes në informatë, i cili u lë autoriteteve kombëtare kompetencën diskrecionale për ta përcaktuar në nivel shtetëror fushën dhe kufijtë e së drejtës së qasjes në dokumente publike, pa shoshitje nga GJEDNJ.

Rasti i *Studio Monitori dhe të tjerët kundër Gjeorgjisë* është një nga rastet pas aktgjykimit të Dhomës së Madhe në [Magyar Helsinki Bizottság kundër Hungarisë](#) (aktgjykimi i 8 nëntorit 2016, kërkesa nr. 18030/11) për t'i testuar kufijtë e së drejtës së qasjes në dokumente publike dhe aplikueshmërinë e nenit 10 të KEDNJ-së ([Bubon kundër Ruisisë](#), aktgjykimi i 7 shkurtit 2017, kërkesa nr. 63898/09 dhe [Gennadiy Vladimirovich Tokarev kundër Ukrainës](#), aktgjykimi i 21 janarit 2020, kërkesa nr. 44252/13).

Mandli dhe të tjerët kundër Hungarisë – aktgjykimi i 26 majit 2020, kërkesa nr. 63164/16

Faktet e rastit

Në vitin 2016, një numër i gazetarëve hungarezë u njoftuan nga Zyrtari Kryesor për Media në Parlamentin Hungarez se akre-

ditimi i tyre si gazetarë ishte pezulluar. Gazetarët u ndaluan nga qasja në Parlament për një periudhë të pacaktuar kohe sepse ata më parë kishin refuzuar të largoheshin nga disa pjesë të hapësirave ku nuk ishin të autorizuar të filmonin. Gazetarët kishin hyrë në këtë pjesë për t'i bërë pyetje deputetëve sepse nuk kishin qenë në gjendje t'u afroreshin deputetëve në zonën e caktuar.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Gjykata gjeti në veçanti se parashtruesit e kërkesës, gazetarë që punonin për media të ndryshme, kishin raportuar për një çështje me interes publik – pretendimet për pagesa të paligjshme të lidhura me Bankën Kombëtare. Akreditimi i tyre për të punuar në parlament ishte pezulluar pasi ata ishin përpjekur të intervistonin deputetë jashtë hapësirave të caktuara për atë punë.

Ndërsa pranoi të drejtën e parlamenteve për ta rregulluar sjelljen në mjediset e tyre, Gjykata konstatoi se parashtruesit e kërkesës nuk kishin asnjë mekanizëm për të apeluar kundër pezullimit të akreditimit të tyre. Sanksioni ndaj tyre nuk ishte shoqëruar me masa të mjaftueshme mbrojtëse, duke rezultuar në shkelje të Konventës.

Vini re: Aktgjykimi është zhvillim i mëtejshëm i rastit [Selmani & tjerët kundër ish-Republikës së Maqedonisë](#) (aktgjykimi i 9 shkurtit 2017, kërkesa nr. 25147/09) në lidhje me largimin me forcë të gazetarëve nga parlamenti gjatë protestave.

Szurovecz kundër Hungarisë – aktgjykimi i 8 tetorit 2019, kërkesa nr. 15428/16

Faktet e rastit

Parashtruesi i kërkesës është gazetar në një portal hungarez të lajmeve online i cili dëshironte të raportonte mbi aktivitetet e një OJQ-je për të drejtat e njeriut në një qendër të pranimit për azilkërkuesit dhe refugjatët gjatë "krizës së refugjatëve" në maj 2015. Parashtruesi i

kërkesës kërkoi leje nga Zyra e Emigracionit dhe Shtetësisë (OIN) për të hyrë në qendra të ndryshme të pranimit, por kërkesat e tij u refuzuan bazuar në mbrojtjen e sigurisë dhe të drejtën e privatësisë së azilkërkuesve.

Gazetari kundërshtoi refuzimin përmes procedurës gjyqësore, por Gjykata Administrative dhe e Punës në Budapest konkludoi se vendimi i OIN nuk ishte akt administrativ prandaj asnjë mjet juridik gjyqësor nuk ishte në dispozicion në këtë rast.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

GJEDNJ vërejti se autoritetet vendase nuk i kishin dhënë konsideratë të mjaftueshme nëse refuzimi i lejes për të hyrë dhe kryer hulumtime gazetareske brenda qendrës së pranimit, për jetën private dhe sigurinë e azilkërkuesve, ishte vërtet i nevojshëm në praktikë. GJEDNJ theksoi se mbledhja e lajmeve, duke përfshirë monitorimin e dorës së parë (first-hand observation), është pjesë thelbësore e lirisë së shtypit. Ajo gjeti se autoritetet nuk e shqyrtuan siç duhet qëllimin gazetaresk dhe interesin publik në raportimin për menaxhimin qeveritar të krizës së refugjatëve. Gjykata konkludoi se mungesa e balancimit real të interesave në këtë çështje nga autoritetet vendase përbënte refuzim absolut i cili dështoi të përmbushte kërkesat e proporcionalitetit sipas nenit 10 të Konventës. Si rrjedhojë, Gjykata gjeti shkelje të lirisë së shprehjes së parashtruesit të kërkesës.

Baldassi dhe të tjerët kundër Francës – aktgjykimi i 11 korrikut 2020, kërkesa nr. 15271/16

Faktet e rastit

Parashtruesit e kërkesës janë njëmbëdhjetë anëtarë të 'Palestine 68 Collective', një organizatë franceze që përkrahë lëvizjen Bojkoti, Divestimi, Sanksionet (BDS). Lëvizja u themelua në 2005 si një përgjigje nga organizatat jo-qeveritare Palestineze ndaj *Opinionit Këshillues për Legalitytë dhe Ndërtimit të Murit nga Izraeli* të nxjerrë

nga Gjykata Ndërkombëtare e Drejtësisë (GJND) një vit më parë. Në shtator 2009 dhe maj 2010, parashtruesit e kërkesës morën pjesë në një aksion brenda një supermarketi, ku vendosën në karroca produkte të cilat ata i konsideruan me origjinë izraelite dhe bënë thirrje për bojkot të tyre. Si pasojë, ata u thirrën nga prokurori publik Colmar për t'u paraqitur në Gjykatën Penale në Mulhouse për nxitje të diskriminimit sipas nenit 24 (8) të Ligjit të 29 korrikut 1881. Ndërsa gjykata e shkallës së parë shfajësoi parashtruesit e kërkesës në Dhjetor 2011, Gjykata e Apelit Colmar i dënoi ata në Nëntor 2013. Parashtruesit e kërkesës apeluan vendimin përpara Gjykatës së Kasacionit për shkelje të neneve 7 dhe 10 të KEDNJ, por Gjykata e Kasacionit konfirmoi vendimin e Gjykatës së Apelit.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

GJEDNJ gjeti se kishte pasur shkelje të lirisë së shprehjes së aktivistëve kur gjykatat kombëtare i dënuan ata për nxitje të diskriminimit ekonomik për shkak të thirrjes për bojkot të mallrave izraelite. Gjykata pranoi që bojkoti është një mjet për të shprehur mendime protestuese ose politike për çështje me interes publik dhe për këtë arsye mbrohet me nenin 10. Për më tepër, si në rrethanat specifike të rastit, bojkoti mund të përfshijë thirrje për trajtim diferencial. Ndërsa diskriminimi është një formë e mos-tolerancës që justifikon restriksione legjitime të lirisë së shprehjes sipas nenit 10 (2) të Konventës, Gjykata sqaroi se nxitja për trajtim ndryshe nuk është e njëjtë me nxitjen për diskriminim. Për më tepër, parashtruesit e kërkesës nuk u dënuan për bërje të deklaratave raciste ose antisemitike ose për nxitje të urrejtjes ose dhunës. Gjykata konkludoi se gjykatat franceze nuk demonstuan se dënimi i parashtruesve të kërkesës ishte i nevojshëm në një shoqëri demokratike për ta arritur qëllimin legjitim të mbrojtjes së të tjerëve, dhe për këtë arsye gjeti shkelje të nenit 10 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

Vini re: Rasti është zhvillim i mëtejshëm i bojkotit dhe protestave me përdorimin e fjalës simbolike, nga rasti *Willem kundër Francës*, aktgjykimi i 16

korrikut 2009, kërkesa nr. 10883/05 dhe më tej [Mätäsaru kundër Republikës së Moldavisë](#), aktgjykimi i datës 15 janar 2019, kërkesa nr. 69714/16 dhe 71685/16.

[Brzeziński kundër Polonisë](#) – aktgjykimi i 25 Korrikut 2019, kërkesa nr. 47542/07

Faktet e rastit

Parashtruesi i kërkesës, z. Zenon Brzezinski, ishte kandidat për këshillin komunal gjatë zgjedhjeve lokale në Poloni në tetor 2006. Në një broshurë në të cilën publiku u thirr për të votuar, z. Brzezinski kritikoi mënyrën në të cilën drejtohej komuna. Këto kritika kishin të bënin kryesisht me kryetarin e komunës dhe anëtarët e këshillit komunal. Z. Brzezinski nënkuptonte që anëtarët e këshillit lokal kishin lidhur një formë marrëveshjeje, me qëllimin e vetëm për të përfitur nga postet që ata mbanin. Kryetari i komunës dhe një politikan lokal që ishin në shënjestër të broshurës paditën z. Brzezinski dhe kërkuan masë të përkohshme për ta parandaluar përhapjen e broshurës dhe detyruan autorin e saj që ta korrigjonte informatën e pasaktë dhe të kërkonte falje publike. Në mëngjesin e 27 Tetorit 2006, parashtruesi i kërkesës u thirr me telefon në seancë dëgjimore të caktuar për në ora 13.30 të së njëjtës datë në Gjykatën Rajonale të Częstochowa. Parashtruesi i kërkesës nuk mori pjesë në seancë. Me një vendim të së njëjtës datë, gjykata ia ndaloi z. Brzezinski shpërndarjen e broshurës së tij dhe e urdhëroi që të kërkojë falje dhe ta korrigjojë informatën e pasaktë që figuronte në të. Ajo gjithashtu e urdhëroi që të paguante një shumë të parave një organizate bamirësie dhe paditësve shpenzimet e bëra. Gjykata vuri në dukje se parashtruesi i kërkesës kishte lënë të nënkuptohet se ishte kryer mashtrim në ndarjen e granteve publike, megjithëse, në gjetjet e gjykatës, këto fakte nuk ishin vërtetuar. Ajo gjeti se pretendimet në broshurë ishin ‘të pavërteta’, ‘dashakeqe’ dhe ‘tejkalonin format e lejuara të propagandës elektorale’. Aktgjykimi i gjykatës rajonale u mbështet më vonë nga gjykata e apelit.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Gjkata vuri në dukje se deklaratat e konstatuara ishin bërë në kontekstin e një debati për çështje që ishin të rëndësishme për komunitetin lokal. Ajo vendosi që gjuha e përdorur në broshurë ishte brenda kufijve të ekzagjerimit ose provokimit të pranueshëm, duke pasur parasysh tonin e zakonshëm dhe fjalorin e debatit politik në nivelin lokal.

Për më tepër, përveç ndalimit të vazhdimet me botimin e broshurës, parashtruesi i kërkesës ishte urdhëruar që të kërkonte falje dhe t’i korrigjonte komentet që ishin të pasakta, duke botuar një deklaratë në faqen e parë të dy gazetave lokale. Ai gjithashtu ishte urdhëruar t’ia paguante një shumë një organizate bamirësie. Si pasojë, Gjykata konsideroi që parashtruesi i kërkesës ishte nënshtruar një ndëshkimi që mund të kishte efekt frenues, megjithëse vërejtjet e tij ishin pjesë e debatit politik.

Vini re: Aktgjykimi është konfirmim i praktikës së mirë-vendosur gjyqësore në lidhje me mbrojtjen më të gjerë të fjalës politike, që rezulton nga aktgjykime të tilla si [Kwiecień kundër Polonisë](#), aktgjykimi i 9 Janarit 2007, kërkesa nr. 51744/99 dhe [Kita kundër Polonisë](#), aktgjykimi i 8 Korrikut 2008, kërkesa nr. 57659/00.

[Pryanishnikov kundër Rusisë](#) – aktgjykimi i 10 Shtatorit 2019, kërkesa nr. 25047/05

Faktet e rastit

Z. Sergey Viktorovich Pryanishnikov, shtetas rus, kundërshtoi refuzimin nga gjykatat vendase për t’i dhënë atij licencë për riprodhimin e një filmi sepse ai dyshohej për prodhimin ose shpërndarjen e pornografisë. Parashtruesi i kërkesës është prodhues i filmave erotikë dhe zotëron të drejtën e autorit për mbi 1.500 filma të tillë. Ai aplikoi pranë Ministrisë Ruse të Shtypit, Transmetimit dhe Me-

dias Masive në 2003 për licencë për riprodhimin e filmit dhe u refuzua sepse Ministria pretendoi se z. Pryanishnikov ishte “përfshirë në masa hezitimore në lidhje me prodhimin e paligjshëm, reklamimin dhe shpërndarjen e materialit dhe filmave erotik dhe pornografik”, e cila është ve-për penale sipas Kodit Penal Rus. Parashtruesi i kërkesës kundërshtoi vendimin në Gjykatën Komerciale Ruse të Moskës, Gjykatën e Apelit dhe Gjykatën e Kasacionit, të cilat e vërtetuan refuzimin e Ministrisë për licencën. Akuzat për prodhimin/shpërndarjen e pornografisë u hodhën poshtë.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

GJEDNJ gjeti se “refuzimi për të lëshuar licencë për riprodhimin e filmit përbënte ndërhyrje në lirinë e shprehjes së parashtruesit të kërkesës. Ndërhyrja ishte e parashikuar me ligj dhe ndiqte synim legjitim për qëllimet e nenit 10 (2), duke mbrojtur moralin dhe të drejtat e të tjerëve, në veçanti të fëmijëve. Kur shqyrtoi nëse ndërhyrja ishte “e domosdoshme në shoqëri demokratike”, Gjykata vendosi se aktgjykimet vendase ishin bazuar më shumë në supozime sesa në fakte. GJEDNJ vërejti se gjykatat vendase nuk kishin peshuar ndikimin që do ta kishte refuzimi i licencës së riprodhimit të filmit në aftësinë e parashtruesit të kërkesës për t’i shpërndarë të gjithë filmat për të cilët ai kishte certifikata shpërndarjeje ose në lirinë e tij të shprehjes në përgjithësi. Prandaj, gjykatat kombëtare nuk kishin pranuar që çështja përfshinte konflikt ndërmjet të drejtës për lirinë e shprehjes dhe nevojës për ta mbrojtur moralin publik dhe të drejtat e të tjerëve dhe kishin dështuar në arritjen e balancimit të këtyre të drejtave. Gjykata vlerësoi se një kufizim kaq i gjerë i lirisë së tij të shprehjes nuk ishte i justifikuar. Nuk kishte pasur ndonjë raport të arsyeshëm të proporcionalitetit në mes të mjeteve të përdorura dhe qëllimit që kërkohej të arrihej. Prandaj kishte shkelje të Nenit 10 të Konventës.

Lilliendhal kundër Islandës – vendimi për papranueshmëri i 12 Majit 2020, kërkesa nr. 29297/18

Faktet e rastit

Në Prill 2015, këshilli komunal i qytetit Hafnarfjörður, Islandë, miratoi një propozim për ta forcuar arsimin dhe këshillimin në shkollat fillore dhe të mesme për çështjet në lidhje me përfshirjen LGBTI+. Projekti u koordinua në asistencë me shoqatën kombëtare të ‘queer’ të Islandës, Samtökin ‘78. Vendimi prodhoi një diskutim thelbësor publik, duke u raportuar në lajme dhe media lokale, si radio stacioni Ú.S., ku dëgjuesit mund t’i shprehnin mendimet e tyre përmes telefonatave dhe ndërhyrjeve në emision. Një nga nismëtarët e propozimit, z. Ó.S.Ó., shkroi një artikull në internet duke fajësuar drejtuesit e emisionit për lejimin e njerëzve që t’i shprehin “paragjykimet e tyre të qarta dhe fjalët e urrejtjes” pa kundër-kriticizëm. Z. Lilliendahl, parashtruesi i kërkesës në këtë rast, më pas shkroi këto komente në përgjigje të artikullit: “[n] e dëgjuesit e [Ú.S] nuk kemi interesim për asnjë shpjegim [shpjegues] të kësaj ‘kynvilla’ [shprehje poshtëruese për homoseksualitetin, fjalë-përfjalë ‘devijim seksual’] nga [Ó.S.Ó.]. Kjo është e neveritshme. Për të indoktrinuar fëmijët me mënyrën se si ‘kynvillingar’ [fjalë-përfjalë ‘devijantë seksualë’] eðla sig [‘kopuloj’, e përdorur kryesisht për kafshët] në shtrat. [Ó.S.Ó.] mund të qëndrojë në shtëpi, në vend që të ndërhyjë në [S.]. Sa e neveritshme”. Këto komente u raportuan nga Samtökin ‘78 në polici, duke pretenduar se e kishin shkelur nenin 233(a) të Kodit të Përgjithshëm Penal, i cili penalizon talljen, shpifjen, denigrimin ose kërcënimin publik të një personi ose grupi të personave për karakteristika të caktuara, përfshirë këtu orientimin seksual të tyre ose identitetin gjinor, me gjobëvënie ose burgim deri në dy vjet. Parashtruesi i kërkesës së pari u shpall i pafajshëm nga Gjykata e Rrethit Reykjavík, e cila konsideroi se komentet nuk arrinin pragun e kërkuar për të rënë brenda objektit të nenit 233 (a). Gjykimi më pas u rrëzua nga Gjykata Supreme e Islandës. Gjykata bëri një analizë të plotë të rret-

hanave të rastit, duke balancuar lirinë e shprehjes së parashtruesit të kërkesës me të drejtën e pakicave seksuale për ta respektuar jetën e tyre private dhe për të gëzuar të drejtat e njeriut në mënyrë të barabartë me të tjerët. Ajo zbuloi se komentet e parashtruesit të kërkesës ishin “serioze, shumë të dëmshme dhe paragjyquese, asnjëra prej së cilave nuk ishte e nevojshme që të shprehte kundërshtimin ndaj një edukimi të tillë”, duke rënë kështu nën dispozitat e nenit 233(a). Si pasojë, ajo dënoi parashtruesin e kërkesës dhe e dënoi me gjobë prej afro 800 euro. Parashtruesi i kërkesës parashtrroi ankesë pranë GJEDNJ duke pretenduar se dënimi i tij përbënte shkelje të nenit 10 të Konventës.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Para se të merrte parasysh ankesat e parashtruesit të kërkesës, Gjykata analizoi nëse duhej të hidhte poshtë kërkesën me arsyetimin se ishte e papajtueshme me nenin 17 të Konventës. Pyetja për Gjykatën ishte nëse deklaratat e parashtruesit të kërkesës synonin të nxisnin urrejtje ose dhunë dhe nëse, duke i bërë ato, ai u përpoq të mbështetej në Konventë për t’u përfshirë në një aktivitet ose për të kryer veprime që synojnë shkatërrimin e të drejtave dhe lirive të përcaktuara në të. Për t’iu përgjigjur kësaj pyetje, Gjykata u mbështet në aktgjykimin e saj në [Perinçek kundër Zvicrës](#) (aktgjykimi i datës 15 Tetor 2005, kërkesa nr. 27510/08) në të cilin konstatoi se neni 17 është i aplikueshëm vetëm mbi një bazë të jashtëzakonshme dhe në raste ekstreme dhe, në rastet që lidhen me nenin 10, duhet të drejtohet vetëm nëse është menjëherë qartë se deklaratat e kundërshtuara kërkonin ta shmangnin këtë nen nga qëllimi i tij i vërtetë duke përdorur të drejtën e lirisë së shprehjes për qëllime qartësisht në kundërshtim me vlerat e Konventës. Gjykata vendosi që deklarata e parashtruesit të kërkesës nuk mund të thuhet se arrin pragun e lartë të aplikueshmërisë së nenit 17. Gjykata deklaroi “[m]egjithëse komentet ishin shumë paragjyquese ... nuk ishte menjëherë e qartë se ato kishin për qëllim nxitjen e dhunës dhe urrejtjes ose shkatërrimin e të drejtave dhe lirive të mbroj-

tura nga Konventa. Gjykata pranoi se dënimi i z. Lilliendahl përbënte padyshim ndërhyrje në lirinë e tij të shprehjes, se kufizimi i vendosur ndaj tij ishte parashikuar me ligj dhe synonte qëllimin legjitim të “mbrojtjes së të drejtave të të tjerëve”.

Duke shqyrtuar nëse kufizimi ishte i nevojshëm në një shoqëri demokratike, Gjykata shqyrtoi arsyetimin e Gjykatës Supreme të Islandës që e kishte dënuar parashtruesin e kërkesës dhe arriti në përfundimin se ajo kishte marrë parasysh praktikën përkatëse të Gjykatës dhe kishte vepruar brenda margjinës së saj të vlerësimit. Për më tepër, vlerësimi i Gjykatës Supreme për natyrën dhe ashpërsinë e komenteve nuk ishte qartësisht i paarsyeshëm dhe ai kishte balancuar në mënyrë adekuate interesat personale të parashtruesit të kërkesës kundrejt interesit më të përgjithshëm publik në rastin që përfshinte të drejtat e pakicave gjinore dhe seksuale. Duke kujtuar parimin e subsidiaritetit – që do të thotë se nuk i takon Gjykatës ta zëvendësojë vlerësimin e saj të meritave me atë të Gjykatës Supreme – Gjykata nuk mund të gjente arsye të forta për të arritur në përfundim të ndryshëm nga autoritetet kombëtare. Prandaj, Gjykata vendosi që ankesa sipas nenit 10 ishte qartazi e pabazuar dhe e refuzoi atë.

Vini re: Një nga parimet më të vjetra të vendosura të Gjykatës është se liria e shprehjes përbën një nga bazat thelbësore të një shoqërie demokratike dhe “është e aplikueshme jo vetëm për ‘informatat’ ose ‘idetë’ që janë marrë në mënyrë të favorshme ose konsiderohen si joofensive ose si çështje e indiferencës, por edhe ndaj atyre që ofendojnë, tronditin ose shqetësojnë shtetin ose çdo sektor të popullsisë” – këto janë “kërkesat e atij pluralizmi, tolerancës dhe mendjes së gjerë pa të cilat nuk ka ‘shoqëri’ demokratike” ([Handyside kundër Mbretërisë së Bashkuar](#), aktgjykimi i 7 Dhjetorit 1976, kërkesa nr. 5493/72). Sidoqoftë, liria e shprehjes nuk mund të përdoret për të përhapur urrejtje dhe mos-tolerancë ndaj pakicave të ndryshme dhe është në përputhje me traditën demokratike kombëtare për të kufizuar lirinë e shprehjes për mbrojtje të grupeve të caktuara nga sulmet e ashpra për të siguruar gëzimin e të drejtave të tyre njerëzore në mënyrë të barabartë me të tjerët.

Faktet e rastit

Rasti ka të bëjë me një varg urdhrash bllokimi të lëshuara nga Prokurori i Përgjithshëm dhe të zbatuara nga Roskomnadzor (rregullatori rus i telekomunikacioneve ruse), kundër tre uebsajteve në bazë të Ligjit për Informacion, i cili u ndryshua në 2013 për t'i dhënë Prokurorit të Përgjithshëm autoritetin për ta bllokuar qasjen në uebsajta që përmbajnë (1) thirrje për çrregullime masive, aktivitete ekstremiste, pjesëmarrje në tubime të paautorizuara masive; (2) materiale ekstremiste; si dhe (3) informata për teknologjitë që mund të përdoren për qasje në uebsajtet të bllokuara që përmbajnë material ekstremist. Urdhrat u bënë kundër tre prej uebsajteve kryesore të opozitës ruse, përkatësisht: Grani.ru, faqe lajmesh dhe opinionesh e regjistruar si media masive, pronari i së cilës është OOO Flavus, kompania parashtruese e kërkesës; gazeta online Eg.ru; dhe uebsajti Kasparov.ru, në pronësi të një politikani opozitar, i cili është gjithashtu një nga parashtruesit e kërkesës në këtë rast. Uebsajtet përmbajnë publikime në përkrahje të personave të arrestuar gjatë trazirave masive që ndodhën në Sheshin Bolotnaya në Moskë më 6 maj 2012.

Qasja në uebsajtet e parashtruesve të kërkesës ishte bllokuar dhe atyre u ishte kërkuar nga një njoftim për t'i fshirë informatat e pretenduare ofenduese. Uebsajti Kasparov.ru parashtroi në kërkesën e saj në GJEDNJ se pavarësisht nga zëvendësimi i materialit të kontestuar, ajo nuk kishte marrë asnjë përgjigje nga rregullatori i telekomit kur u kishte kërkuar vazhdimisht atyre që të ndalonin bllokimin e qasjes. Urdhri i bllokimit të uebsajtit ishte lëshuar nga Prokurori i Përgjithshëm mbi bazën që informatat në uebsajtet e parashtruesve të kërkesës “zbuluan trend të njëjtë tematik drejt mbulimit të ngjarjeve publike të natyrës së paligjshme në territorin rus”.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

GJEDNJ konstatoi që urdhrat për të bllokuar llogarinë e parashtruesit të kërkesës në VKontakte dhe për ta kufizuar qasjen në tre postime në blog për demonstratën e planifikuar përbënin “urdhëresë paraprake ndaluese (para publikimit)”, pasi prokurorët kishin vepruar para se gjykata të vendoste nëse përmbajtja ishte e paligjshme. Urdhëresat e tilla para publikimit justifikoheshin vetëm në rrethana të jashtëzakonshme dhe kërkonin një kornizë të qartë ligjore në mënyrë që gjykatat t'i shqyrtonin ato në mënyrë efektive.

GJEDNJ gjeti se prokurorët rusë kishin kompetenca të gjera për ta bllokuar qasjen në përmbajtjen në internet në lidhje me pjesëmarrjen në demonstrata të paautorizuara. Ky diskrecion i gjerë i pengoi gjykatat në sigurimin e një shqyrtimi efektiv të vendimeve dhe nënkuptonte se sfidat e suksesshme ligjore kundër urdhërave paraprake ishin të vështira. Afati prej një muaji për shqyrtime do të thoshte se ata mund të mos përfundonin para vetë ngjarjes, duke i privuar procedurat nga kuptimi i tyre. Procedura e bllokimit për këtë arsye nuk kishte garancitë e nevojshme kundër abuzimit, siç kërkohet me praktikatat gjyqësore të GJEDNJ-së mbi urdhëresat paraprake ndaluese të publikimit.

Tutje, postimet në internet kishin të bënin me çështje me interes të përgjithshëm publik, vetëm rreth 50 njerëz pritej të merrnin pjesë, dhe parashtruesi i kërkesës nuk kishte bërë thirrje për dhunë ose prishje të rendit. Shkelja e procedurës në lidhje me ngjarjet publike kishte qenë pra e një natyre thjesht formale dhe e natyrës së vogël.

GJEDNJ konstatoi se nuk kishte pasur ndonjë nevojë urgjente shoqërore për urdhëresa paraprake ndaluese para publikimit dhe gjykatat nuk kishin dhënë “arsye të rëndësishme dhe të mjaftueshme” për ndërhyrje në të drejtat e parashtruesit të kërkesës. Prandaj përbënte shkelje të nenit 10.

Vini re: Aktgjykimi është vazhdimësi e “rasteve bllokuese ruse” dhe duhet të lexohet në përputhje me aktgjykimin për *Kablis kundër Rusisë*, i përkthuar më poshtë.

Analizë e disa rasteve të përzgjedhura

Tagiyev dhe Huseynov kundër Azerbajxhanit – aktgjykimi i 5 Dhjetorit 2019, kërkesa nr. 13274/08.

Faktet e rastit

Parashtruesit e kërkesës ishin z. Tagiyev dhe z. Huseynov, gazetarë në Azerbajxhan. Z. Tagivey është kolumnist i njohur i cili shkroi një artikull me titull “Evropa dhe ne”, i cili u botua në gazetën Sanat Gazeti më 1 nëntor 2006 si pjesë e një serie të titulluar “Studime Lindje-Perëndim”. Parashtruesi i dytë i kërkesës, si kryeredaktor, e aprovoi këtë artikull për botim. Një shumëllojshmëri e figurave dhe organizatave fetare në Azerbajxhan dhe Iran kritikuan ashpër artikullin pasi përfshinte një krahasim midis traditave filozofike Lindore dhe Perëndimore dhe fliste për Islamin në mënyrë përbuzëse.

Më 11 nëntor 2006, prokurorët filluan ndjekjen penale të parashtruesve të kërkesës bazuar në nenin 283 të Kodit Penal, i cili parasheh nxitjen e urrejtjes fetare dhe armiqësisë, të kryera publikisht ose duke përdorur mediat masive. Si pjesë e hetimit, u zhvillua “një ekspertizë forenzike gjuhësore dhe islamike” e cili konkludoi se aspekte të artikullit mund të nxisin armiqësi fetare. Aspektet e kontestuara të tekstit përfshinin një krahasim ku thuhej se Jezu Krishti ishte i parapëlqyeri i Profetit Muhamed, dhe një tjetër që “përqeshi” filozofët e Lindjes duke i krahasuar ata me klounë të pirrë për çmenduri. Teksti nënvizoi një fjali tjetër të cilën autorët e ekspertizës besuan se nxori “se myslimanët që jetojnë në Perëndim janë terroristë dhe Islami e përkrahë terro-

rizmin”. Fjalja e kontestuar thoshte se “në rastin më të mirë, Islami do të përparonte në Evropë me hapa të vegjël demografikë. Dhe mbase do të kishte shtet në të cilin Islami do të përfaqësohej nga disa individë ose terroristë që jetonin të fshehtë” (par. 11).

Parashtruesit e kërkesës u paraburgosen deri në fillim të gjyqimit. Gjykata e Qarkut në Sabayil më 4 maj 2007 e shpalli parashtruesin e parë të kërkesës fajtor për nxitje të urrejtjes fetare dhe armiqësisë (neni 283.1 i Kodit Penal) dhe ai u dënua me tre vjet burgim. Parashtruesi i dytë i kërkesës, si kryeredaktor i Sanat Gazeti, u dënua me katër vjet burgim sipas nenit 283.2.2 (nxitja e urrejtjes fetare dhe armiqësisë e kryer nga një person duke përdorur pozicionin zyrtar). Këto aktgjykime u bazuan vetëm në ekspertizën forenzike.

Edhe pse parashtruesit e kërkesës parashtruan ankesë kundër këtyre aktgjykimeve për shkak të shkeljes së nenit 10 të Konventës Evropiane dhe duke cituar praktikën gjyqësore përkatëse, Gjykata e Apelit la në fuqi dënimet në 6 korrik 2007, pa e marrë parasysh shkeljen e mundshme të lirisë të fjalës. Gjykata e Supreme e konfirmoi këtë vendim më 22 janar 2008 bazuar në ekspertizën gjuhësore dhe dëshminë e dëshmitarit. Para këtij vendimi, të dy parashtruesit e kërkesës u liruan nga burgu me dekretin e presidentit më 28 dhjetor 2007.

Parashtruesit e kërkesës parashtruan ankesë kundër Republikës së Azerbajxhanit në Gjykatë më 7 Mars 2008 duke pretenduar shkelje të të drejtave nga neni 10 për shkak të dënimit të tyre penal për botimin e artikullit të kundërshtuar.

Në vitin 2011, ndërsa ky rast ishte në pritje të GJEDNJ-së, parashtruesi i parë i kërkesës u ther me thikë për vdekje nga një sulmues i panjohur gjatë kthimit nga puna në shtëpi dhe vdiq në spital më 19 nëntor 2011. Gruaja e tij më pas u pranua nga Gjykata si parashtruese e kërkesës për ta ndjekur ankesën e tij.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Çështja kryesore para Gjykatës ishte nëse dënimet penale për nxitje të urrejtjes dhe armiqësisë fetare bazuar në artikullin “Evropa dhe ne” përbënin shkelje të lirisë së shprehjes. Parashtruesit e kërkesës argumentuan se artikulli, i cili krahasonte vlerat e Islamit dhe Krishterimit, shprehte një mendim dhe se dënimet e tyre me burgim bazuar në gjetjet e raportit forenzik ishin një ndërhyrje e pajustificuar dhe disproporcionale në lirinë e tyre të shprehjes. Për më tepër, ata theksuan se tirazhi i gazetës ishte vetëm rreth 800 kopje, gjë që ka ndikim të vogël në shoqëri.

Edhe pse Qeveria e Azerbajxhanit u pajtua me parashtruesit e kërkesës se dënimi penal ishte ndërhyrje në lirinë e tyre të shprehjes, ajo argumentoi se ky dënim ishte legjitim pasi artikulli i kundërshtuar ishte “sulm abuziv ndaj fesë”, që “ofendoi dhe fyeu ndjenjat fetare” dhe kjo u kritikua shumë nga segmente të ndryshme të shoqërisë (par. 30). Qeveria parashtrroi se shtetet gëzojnë një margjinë më të gjerë të vlerësimit, veçanërisht kur marrin në konsideratë “moralin publik” pasi ky koncept nuk ka përkufizim uniform në mes të shoqërive evropiane. Kështu, gjykatat vendore arritën të vendosnin një ekuilibër në mes të lirisë së fesë dhe shprehjes së lirisë.

Gjykata filloi duke pohuar se sanksionet penale përbënin ndërhyrje në të drejtën për lirinë e shprehjes sipas nenit 10 të KEDNJ-së. Pastaj, Gjykata shqyrtoi nëse kjo ndërhyrje ishte e justifikuar sipas nenit 10 par. 2 të KEDNJ-së. Për t’u konsideruar si ndërhyrje e justifikuar, ndërhyrja duhet të parashikohet me ligj, shteti duhet ta synojë një qëllim të ligjshëm dhe ndërhyrja duhet të jetë e nevojshme në një shoqëri demokratike. Në rastin në fjalë, Gjykata vërejtë se dënimet penale të

shqiptuara në bazë të nenit 283 të Kodit Penal, ishin parashikuar me ligj dhe ndiqnin qëllimet legjitime të mbrojtjes së të drejtave të të tjerëve dhe parandalimin e krimeve (par. 32).

Gjykata më pas vlerësoi nëse sanksioni penal plotësonte një nevojë urgjente shoqërore dhe prandaj ishte e nevojshme në shoqëri demokratike. Gjykata deklaroi se liria e shprehjes luan rol thelbësor në një shoqëri demokratike; fushëveprimi i së drejtës përfshinë jo vetëm shprehje jo-fyese por edhe fyese, tronditëse dhe shqetësuese. Në rastin aktual, të drejtat e gazetarëve nga neni 10 duhet të balancohen kundrejt nenit 9 mbi të drejtën e lirisë së mendimit, ndërjegjes dhe fesë, i cili imponon “detyrën për të shmangur sa më shumë të jetë e mundur një shprehje që në lidhje me objektet e nderimit, është fyese për të tjerët dhe gjuhë të ndyrë” (par. 37 dhe shih [Giniewski kundër Francës](#), aktgjykimi i 31 Janarit 2006, kërkesa nr. 64016/00). Gjykata sqaroi se “[k]ur shprehjet e tilla tejkalojnë kufijtë e një mohimi kritik të besimeve fetare të njerëzve të tjerë dhe ka të ngjarë të nxisin mos-tolerancë fetare” (par. 37), qeveritë mund ta kufizojnë të drejtën e lirisë së shprehjes. Autoritetet shtetërore kanë edhe diskrecion më të gjerë për të miratuar masa kufizuese pasi ekziston “mungesa e një konceptimi uniform evropian të kërkesave të mbrojtjes së të drejtave të të tjerëve në lidhje me sulmet ndaj bindjeve të tyre fetare” (par. 39).

Sidoqoftë, fushëveprimi i margjinës së vlerësimit nga qeveritë ngushtohet kur shprehja përfshin lirinë e shtypit dhe tema kontribuon në diskutime me interes publik, të tilla si në rastin në fjalë. Megjithëse artikulli bëri vërejtje nënçmuese rreth Islamit, çështja kryesore në artikull ishte krahasimi i vlerave Lindore dhe Perëndimore. Kështu, artikulli duhet të analizohet në kontekstin e rolit të fesë në shoqëri, i cili lidhet me interesin publik (par. 45).

Kur merret parasysh proporcionaliteti i kufizimit, Gjykata shfrytëzoi praktikën e mëparshme gjyqësore për të përcaktuar se përmbajtja, konteksti dhe qëllimi i folësit duhet të merren në konsideratë. Megjithëse disa vërejtje rreth Profetit Muhamed dhe Islamit në artikull mund të shihen si “të afta për të shkaktuar urrejtje fetare” (par. 46), Gjykata theksoi se autoritetet kombëtare duhet

“të kryejnë një vlerësim gjithëpërfshirës të vërejtjeve të kundërshtuara, dhe të ofrojnë arsye të mjaftueshme për të justifikuar ndërhyrjen” (par. 46). Ndërsa gjykatat vendase thjesht përsëritën atë që përmbante raporti forenzik dhe pranuan “karakterizimin ligjor të vërejtjeve të kundërshtuara” të raportit, Gjykata konstatoi që gjykatat vendase nuk arritën ta bëjnë vlerësimin ligjor, i cili nuk ishte i pranueshëm. Për më tepër, Gjykata vuri në dukje se gjykatat e brendshme nuk e shqyrtuan artikullin në kontekstin e diskutimeve të përgjithshme mbi fenë dhe nuk kishte asgjë në artikull që minonte vlerat thelbësore ose të drejtat e konventës. Duke marrë parasysh qëllimin e autorit dhe kontekstin e artikullit, ky artikull synonte të diskutonte “rolin e një feje në shoqëri dhe rolin e saj në zhvillimin e shoqërisë”, i cili është në interes të publikut (par. 45). Gjykata vendosi që “gjykatat vendase në vendimet e tyre as nuk u përpoqën ta balanconin të drejtën e parashtruesve të kërkesës për lirinë e shprehjes me mbrojtjen e të drejtës së njerëzve fetarë për të mos u fyer për shkak të besimeve të tyre” (par. 48).

Gjykata konsideroi natyrën dhe ashpërsinë e ndërhyrjes, si rezultat i sanksionit të vendosur ndaj parashtruesve të kërkesës (përkatësisht tre dhe katër vjet burgim). Megjithëse parashtruesit e kërkesës u lanë të lirë, ata kaluan më shumë se trembëdhjetë muaj në paraburgim. Gjykata vuri re se vendosja e sanksioneve penale ndaj dikujt që shpreh mendim për rolin e fesë në shoqëri do të kishte efekt frenues mbi lirinë e shtypit, i cili luan rol jetësor në shoqërinë demokratike.

Duke marrë parasysh të gjithë faktorët, Gjykata konstatoi se dënimi penal i parashtruesve të kërkesës ishte joproporcionale dhe e panevojshme në një shoqëri demokratike dhe gjeti shkelje të lirisë së shprehjes të garantuar në bazë të nenit 10 të KEDNJ-së.

Koment i përgjithshëm

Aktgjykimi mbështetë parimet e rëndësishme të konstatuara në [Paraskevopoulos kundër Greqisë](#) (aktgjykimi i 28 Qershorit 2018, kërkesa nr. 64184/11), në të cilin Gjykata deklaroi “se kur shqyrtohet nxitja e urrejtjes, nga

gjykatat kombëtare kërkohet të vlerësojnë (a) kontekstin, (b) qëllimin e autorit, dhe (c) interesin publik të çështjes së diskutuar, në kombinim me elementë tjerë përkatës”. Aktvendimi përforcon më tej precedentin e praktikës gjyqësore duke deklaruar se nxitja e mundshme mund të kufizohet vetëm “nën kushtet e rrepta të ‘arsyeve të rëndësishme dhe të mjaftueshme’ që justifikojnë një ndërhyrje proporcionale”. Aktgjykimi sqaron gjithashtu pozicionin e miratuar në rastin [E.S. kundër Austrisë](#) (aktgjykimi i 25 tetorit 2018, kërkesa nr. 38450/12), ku Gjykata konstatoi se madje edhe në diskutim të gjallë, nuk është në përputhje me nenin 10 të Konventës përfshirja e deklaratave inkriminuese të një shprehjeje të mendimit që ndryshe është e pranueshme dhe konkludoi se kjo i bën të pranueshme deklaratat të cilat i tejkalojnë kufijtë e lejueshëm të lirisë së shprehjes.

[Kablës kundër Rusisë](#) – aktgjykimi i 30 Shtatorit 2019, kërkesa nr. 48310/16

Faktet e rastit

Në vitin 2015, Guvernatori i Republikës së Komit dhe disa zyrtarë të lartë u arrestuan dhe u vunë nën hetim penal nën dyshimin e anëtarësimi të tyre në një bandë kriminale dhe mashtrim. Parashtruesi i kërkesës, z. Kablis, njoftoi autoritetet e qytetit të Syktyvkar për qëllimin e tij për organizim të një proteste disa ditë më vonë në kryqëzimin e rrugës prapa monumentit të Leninit në Sheshin Stefanovskaya. Synim i ngjarjes ishte të “diskutohej arrestimi i qeverisë së Republikës Komi”; afërsisht 50 njerëz pritej të merrnin pjesë në këtë ngjarje paqësore publike. Z. Kablis gjithashtu publikoi komente në bllogun e tij në Internet në lidhje me ngjarjet dhe planin e tij për të organizuar protesten. Pas refuzimit nga Administrata e Qytetit Syktyvkar lidhur me vendin e zgjedhur në Sheshin Stefanovskaya, z. Kablis postoi një mesazh në bllogun e tij dhe gjithashtu publikoi një postim në VKontakte, shërbimi më i njohur i rrjeteve sociale në internet në Rusi, duke bërë thirrje për pjesëmarrje në diskutimin publik pas monumentit të Leninit në Syktyvkar dy ditë më vonë.

Të nesërmen llogaria e z. Kablis në VKontakte u bllokua pas një urdhri nga Shërbimi Federal për Mbikëqyrjen e Komunikimit, Teknologjisë së Informacionit dhe Medias Masive dhe nga një zëvendësprokuror i Përgjithshëm i Federatës Ruse. Zëvendësprokurori i Përgjithshëm gjeti se postimi i VKontakte përmbante informata në lidhje me një protestë të paautorizuar që do të mbahej dhe kjo përmbante ndërmarrje të fushatës për pjesëmarrje në një ngjarje të paligjshme publike në kundërshtim me Ligjin për Ngjarje Publike, duke justifikuar bllokimin e llogarisë në përputhje me seksionin 15.3 (1) të Ligjit për Informacionin. Z. Kablis u informua gjithashtu nga administratori i faqes në Internet që hostonte bllogun e tij, se qasja në tre bllogë që bënin fushatën për protestën e shpallur ishte kufizuar me urdhër të zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm, sepse postimet përmbanin thirrje për të marrë pjesë në ngjarje publike të mbajtura në kundërshtim me procedurën e përcaktuar. Z. Kablis sfidoi vendimet e zyrës së Prokurorit të Përgjithshëm, por ankesa e tij u hodh poshtë në të gjitha nivelet përkatëse vendase.

Z. Kablis u ankua për kufizimet në vendndodhjen e protestës së tij sipas nenit 10 (liria e shprehjes) dhe nenit 11 (liria e tubimit dhe asociimit), dhe pretendoi sipas nenit 13 (e drejta për një mjet efektiv juridik) se ai nuk kishte mbrojtje efektive të nenit 11 të tij. Ai gjithashtu u mbështet në nenin 10 për t'u ankuar në lidhje me kufizimet në llogarinë e tij VKontakte dhe shënimet në bllog.

Arsyetime i GJEDNJ-së

Urdhurat për ta bllokuar llogarinë z. Kablis në VKontakte dhe për ta kufizuar qasjen në tre faqe në internet për protestën e planifikuar kishin arritur në nivel të "urdhëresës paraprake ndaluese (para publikimit)", pasi prokurorët kishin vepruar para se gjykata ta shpallte përmbajtjen të paligjshme. Urdhëresat paraprake ndaluese (para publikimit), justifikohen vetëm në rrethana të jashtëzakonshme dhe kërkojnë një kornizë të qartë ligjore në mënyrë që gjykatat t'i shqyrtojnë ato në mënyrë efektive (par. 91). Prokurorët kishin kompetenca të gjera për ta bllokuar qasjen në përmbajtjen në internet për pjesëmarrje në protesta të paautorizuara. Ky diskrecion

i gjerë gjithashtu i pengoi gjykatat në sigurimin e një shqyrtimi efektiv të vendimeve të tilla dhe nënkuptonte se sfidimi ligjor i veprimeve të prokurorisë para gjykatave ishte i vështirë. Afati prej një muaji për shqyrtime të tilla do të thoshte se ata mund të mos e përfundonin shqyrtimin para se të përfundonte vetë ngjarja, duke e bërë ekzistimin e procedurave të pakuptimtë. Procedura e bllokimit për këtë arsye nuk kishte garancitë e nevojshme kundër abuzimit, siç kërkohet nga praktika gjyqësore e Gjykatës për urdhëresat paraprake ndaluese (para publikimit)" (par. 97).

Seksioni 15.3 i Ligjit të Informacionit nuk kërkon që Zyra e Prokurorit të Përgjithshëm të shqyrtojë nëse është i nevojshëm bllokimi i të gjithë uebsajtit apo vetëm i uebfaqes, apo vetëm i një informacioni specifik, duke pasur parasysh që me kriteret e vendosura dhe të aplikuara nga Gjykata sipas nenit 10 KEDNJ, një gjë e tillë kërkohet. Gjykata theksoi se "një detyrim i tillë, sidoqoftë, rrjedh direkt nga Konventa dhe nga praktika gjyqësore e institucioneve të Konventës. Në veçanti, neni 10 kërkon që autoritetet të marrin në konsideratë, ndër të tjera, faktin se një masë e tillë, duke e bërë një sasi të madhe të informatave të paqasshme, i kufizon thelbësisht të drejtat e përdoruesve të internetit dhe ka efekt të rëndësishëm kolateral në materialin që nuk është vendosur se është i paligjshëm (par. 94).

Vetë postimet në internet kishin të bënin me një protestë për çështjet me interes të përgjithshëm publik, vetëm rreth 50 njerëz pritej të merrnin pjesë, dhe parashtruesi i kërkesës nuk kishte bërë thirrje për dhunë ose prishje të rregullit. Shkelja e procedurës për zhvillimin e ngjarjeve publike ishte bazuar vetëm në baza zyrtare, ishte e natyrës së vogël dhe nuk kishte potencial për të çuar në pasoja të dëmshme për sigurinë publike ose të drejtat e të tjerëve (par. 103).

Nuk kishte ekzistuar ndonjë nevojë urgjente shoqërore për urdhëresë paraprake ndaluese dhe gjykatat nuk kishin dhënë "arsye të rëndësishme dhe të mjaftueshme" për ndërhyrje në të drejtat e parashtruesit të kërkesës. Prandaj ka pasur shkelje të nenit 10. Gjykata vendosi që Rusia do t'i paguante z. Kablis 12,500 euro në lidhje me dëmin jopasuror dhe 2,500 euro në lidhje me kostot dhe shpenzimet.

Koment i përgjithshëm

Aktgjykimi përmban një mesazh të qartë kundër dispozitave ligjore “tepër të gjera dhe të paqarta” që paraqesin forma të ndalimit paraprak të publikimit dhe përsëritë nevojën për të vlerësuar rrethanat specifike të rasteve. Ai gjithashtu sqaron se si një garanci minimale duhet të ofrohet me legjislacion ashtu që të ofrojë shqyrtimin gjyqësor të masave bllokuese të postimeve ose llogarive që bëjnë thirrje për pjesëmarrje në protesta paqësore para datës së ngjarjes publike në fjalë. Është e qartë se mund të ketë edhe rrethana të tjera kur një shqyrtim i shpejtë gjyqësor duhet të garantohet në mënyrë efektive “sepse lajmi është një mall që prishet dhe vonesa në publikimin e tij, madje për periudhë të shkurtër, mund ta privojë atë nga e gjithë vlera dhe interesimi për të” (par. 91). Aktgjykimi zhvillon praktikën gjyqësore të mëparshme në lidhje me bllokimin e internetit, veçanërisht rastin e [Ahmet Yldırım kundër Turqisë](#) (aktgjykimi i 18 dhjetorit 2012, nr. i kërkesës. 3111/10) dhe [Cengiz dhe të tjerët kundër Turqisë](#) (aktgjykimi i 1 dhjetorit 2015, nr. i kërkesës 48226/10 dhe 14027/11).

[Magyar Kétfarkú Kutya Párt kundër Hungarisë \(GC\)](#) – aktgjykimi i 20 Janarit 2020, kërkesa nr. 201/17

Faktet e rastit

Parashtruesja e kërkesës pranë Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut ishte një parti politike hungareze (MKKP). Më 2 tetor 2016, në Hungari u mbajt një referendum në lidhje me planin e zhvendosjes së migracionit të Bashkimit Evropian. Gjatë fushatës së referendumit, disa parti të opozitës u kishin bërë thirrje qytetarëve të votonin duke i prishur fletëvotimet e tyre në një protestë kundër mbajtjes së referendumit. Parashtruesja e kërkesës kishte vënë në dispozicion të votuesve një aplikacion të telefonisë mobile të quajtur “aplikacioni hidhe-një-votë-të-pavlefshme”, ku ata mund të ngarkonin dhe të ndanin me publikun fotografi-

të e bëra të fletëvotimeve të tyre, dhe gjithashtu të komentonin për veprimet tyre. Një nga tiparet kryesore të aplikacionit ishte që përdoruesit mund të postonin dhe të ndanin fotografi në mënyrë anonime.

Më 29 shtator 2016, një individ privat parashtrroi ankesë pranë Komisionit Kombëtar të Zgjedhjeve të Hungarisë (Komisioni) në lidhje me aplikacionin. Komisioni konstatoi se aplikacioni i kishte shkelur parimet e zgjedhjeve të drejta, fshehtësinë e votimit dhe ushtrimin e duhur të të drejtave. Komisioni konkludoi se aplikacioni ishte i aftë që ta diskreditonte punën e organeve zgjedhore dhe të sistemeve të numërimit para syve të publikut. Komisioni urdhëroi partinë politike të parashtruesit të kërkesës që të përmbahet nga shkeljet e mëtejshme. Ajo konstatoi, ndër të tjera, se bërja e fotografive të fletëvotimeve mund të çonte në mashtrim zgjedhor.

Parashtruesi i kërkesës më pas kërkoi shqyrtim gjyqësor të vendimit pranë Gjykatës Supreme të Hungarisë (Kúria). Më 10 Tetor 2016, Kúria e mbështeti vendimin e Komisionit në lidhje me shkeljen e parimit të ushtrimit të duhur të të drejtave. Ajo gjeti se ndalimi i fotografive dhe e publikimit nuk kishte cenuar lirinë e shprehjes së votuesve, pasi ata kishin qenë të lirë t’i shprehnin mendimet e tyre duke hedhur fletëvotimet e tyre dhe duke ndarë me të tjerët se si kishin votuar. Kúria e rrëzoi pjesën tjetër të vendimit të Komisionit për shkeljen e fshehtësisë së zgjedhjeve dhe diskreditimin e punës së organeve zgjedhore.

Më 3 tetor 2016, i njëjti person privat parashtrroi ankesë të re pranë Komisionit pasi partia politike e kishte aktivizuar aplikacionin gjatë ditës së referendumit. Më 7 tetor 2016, Komisioni përsëriti gjetjet e tij të mëparshme. Ai gjithashtu shtoi se ndërsa aplikacioni u bënte thirrje votuesve që të hidhnin fletëvotime të pavlefshme, kjo mund të kishte ndikuar tek votuesit dhe, për këtë arsye, përbënte fushatë të paligjshme. Ai e gjobiti partinë politike me rreth 27,000 euro.

Më 18 tetor 2016, Kúria e mbështeti pjesërisht vendimin e Komisionit. Ai e mbështeti gjetjen se bërja e fotografive të fletëvotimeve përbënte shkelje të parimit të ushtrimit të duhur të të drejtave. Ai e uli gjobën kundër partisë politike në rreth 330 euro.

Partia politike parashtruese e kërkesës më pas parashtrroi ankesë kushtetuese kundër vendimeve të Kúria, duke argumentuar se ata kishin shkelur të drejtën e lirisë së shprehjes. Gjykata Kushtetuese i shpalli ankesat të papranueshme më 24 tetor 2016, duke argumentuar se rastet nuk kishin të bënin me të drejtën e partisë politike për lirinë e shprehjes. Ajo konstatoi se partia politike vetëm i kishte siguruar një forum votuesëve për t'i ndarë fotografitë e votave të tyre dhe nuk kishte shprehur vetë ndonjë mendim. Prandaj, partia nuk ishte "cënuar personalisht" me vendimin nga Kúria.

Partia politike parashtruese e kërkesës më pas e sollti rastin pranë GJEDNJ, duke u ankuar se shqiptimi i gjobës për përdorimin e një aplikacioni të telefonisë mobile që i mundësonte votuesëve të publikonin fotografitë e fletëvotimeve të tyre e kishte shkelur të drejtën e saj për lirinë e shprehjes siç parashikohet në nenin 10 të KEDNJ-së. Ajo argumentoi, në veçanti, se sigurimi i një forumi për votuesit për t'i shprehur mendimet e tyre binte në fushën e së drejtës për lirinë e shprehjes. Qeveria argumentoi se nuk kishte pasur asnjë ndërhyrje në të drejtën e parashtruesit të kërkesës për lirinë e shprehjes pasi që ajo nuk ishte shprehur me fjalë. Ajo argumentoi gjithashtu se gjoba kishte për qëllim sigurimin e zhvillimit të procedurës së rregullt të votimit dhe përdorimin e duhur të fletëvotimeve.

Arsyetimi i GJEDNJ-së

Rasti së pari u shqyrtua me kujdes me aktgjykim të dhomës së GJEDNJ-së. Më 23 Janar 2018 [Dhoma në aktgjykimin e saj](#) konstatoi se penalizimi i MKKP për sigurimin e një mjeti të transmetimit përmes së cilit të tjerët mund të dërgojnë dhe të marrin informata përbënte ndërhyrje në të drejtën e MKKP për lirinë e shprehjes sipas Nenit 10 të Konventës. Për më tepër, Dhoma konsideroi se Qeveria e Hungarisë shkeli të drejtën në fjalë duke mos treguar se cilit qëllim i shërbente ndalimi sipas nenit 10 (2). Kështu, Dhoma vendosi unanimisht se ndërhyrja nuk mund të konsiderohej se ndiqte ndonjë synim legjitim në përputhje me nenin 10 (2) të Konventës dhe, për këtë arsye, kishte shkelje të nenit 10. Qeveria megjithatë kërkoi referim pranë Dhomës së Madhe, që u dha.

Dhoma e Madhe filloi duke deklaruar se përdorimi i fotografive në përgjithësi u shërben funksioneve të rëndësishme të komunikimit, pasi ato japin informacion direkt. GJEDNJ në shumë raste ka pranuar se e drejta për lirinë e shprehjes përfshinë publikimin e fotografive ([Von Hannover kundër Gjermanisë](#) nr. 2, aktgjykimi i GC i 7 shkurtit 2012, nr. 40660/08 dhe 60641/08, par. 103; [Ashby Donald dhe të tjerët kundër Francës](#) aktgjykimi i 10 janarit 2013, nr. 36769/08, par. 34) Për Gjykatën, postimi i fotografive të fletëvotimeve është një formë e sjelljes që cilësohet si ushtrim i lirisë së shprehjes (par. 86). Për më tepër, sigurimi i një aplikacioni për telefon mobil për qëllime të publikimit të fotografive përbën një mjet për shpërndarje që gjithashtu mbrohet nga neni 10 (para. 87). Prandaj, Gjykata aplikoi të njëjtin trajtim për aplikacionet e telefonave mobil në kontekstin zgjedhor, si në praktikën e mëparshme gjyqësore të saj në shërbimet e Google që lehtësojnë krijimin dhe ndarjen e uebsajteve ([Ahmet Yıldırım kundër Turqisë](#), aktgjykimi i 18 Dhjetorit 2012, kërkesa nr. 3111/10) dhe shërbimet e hostimit së videove ([Cengiz dhe të tjerët kundër Turqisë](#), aktgjykimi i 1 Dhjetorit 2015, kërkesa nr. 48226/10 dhe 14027/11) (par. 87). GJEDNJ gjithashtu konstatoi se të dy aspektet – sigurimi i një forumi për përmbajtjen e palëve të treta dhe vetë dhënia e informacionit dhe ideve – ishin të ndërthurura ngushtë në rrethanat e këtij rasti (par. 91).

Duke analizuar nëse ndërhyrja ishte e parashikuar me ligj, Gjykata rikujtoi se kjo jo vetëm që kërkon ekzistencën e një baze ligjore në ligjin vendas por gjithashtu vendosë kërkesat për cilësinë e këtij ligji (par. 93). Vlerësimi i Dhomës së Madhe ishte se 'nocioni i "cilësisë së ligjit" kërkon, si rezultat i testit të parashikueshmërisë, që ligji të jetë në përputhje me sundimin e ligjit; kjo nënkupton që duhet të ketë masa mbrojtëse adekuate në ligjin vendas kundër ndërhyrjeve arbitrare nga autoritetet publike (par. 93). Për më tepër, nocioni i parashikueshmërisë kërkon një formulim me 'saktësi të mjaftueshme për t'i dhënë mundësi një personi ta rregullojë sjelljen e tij ose të saj' (par. 94). Në kontekstin e komunikimit digjital, Dhoma e Madhe vendosi se ligjet 'duhet të jenë në gjendje të ecin në hap me ndryshimin e rrethanave'. Në këtë drejtim, GJEDNJ theksoi se

nuk kërkon që të gjitha kushtet e hollësishme të përcaktohen në tekstin e legjislacionit. Sidoqoftë, Gjykata shpjegoi se kërkesat e 'ligjshmërisë' mund të përmbushen nëse sqarimet e mëtejshme paraqiten përmes akteve nënligjore (par. 94).

Duke iu referuar praktikës së mirë-vendosur gjyqësore, GJEDNJ vuri në dukje kontekstin zgjedhor të rastit dhe faktin që kishte të bënte me lirinë e shprehjes së një partie politike. Kjo rrethanë i dha peshë të veçantë vlerësimit të parashikueshmërisë (par. 99–101). Në këtë kuptim, Gjykata theksoi rolin thelbësor të partive politike në sigurimin e pluralizmit dhe funksionimin e duhur të demokracisë që kërkon një mbikëqyrje rigoroze të kufizimeve në lidhje me lirinë e shprehjes së partive politike. Kjo mbikëqyrje shtrihet në parashikueshmërinë e ligjit që u përdor për të vendosur kufizime dhe në vlerësimin nëse baza ligjore përjashton ndonjë arbitraritet në zbatimin e tij. Në të njëjtën kohë, GJEDNJ deklaroi se vlerësimi mbetet kompetencë vendore, jashtë fushës së mbikëqyrjes së saj.

Dhoma e Madhe më tej u mbështet në praktikën gjyqësore vendase të Gjykatës Kushtetuese Hungareze, duke treguar paqartësinë e parimit ligjor të ushtrimit të të drejtave në përputhje me qëllimin e tyre (par. 110). "Duke pasur parasysh rëndësinë e veçantë të parashikueshmërisë së ligjit kur bëhet fjalë për kufizimin e lirisë së shprehjes së një partie politike në kontekstin e zgjedhjeve ose referendumit, Gjykata vlerëson se pasiguria e konsiderueshme në lidhje me efektet e mundshme të dispozitave ligjore të përdorura nga autori-

tetet vendase tejkaloan atë që është e pranueshme sipas nenit 10 § 2 të Konventës" (par. 116). Në fund të fundit, për shkak të rëndësisë së veçantë të parashikueshmërisë kur bëhet fjalë për lirinë e shprehjes së një partie politike në kontekstin e zgjedhjeve ose referendumit, Gjykata konsideroi se dispozita ligjore tejkaloj atë që është e lejueshme sipas nenit 10 par. 2 të Konventës.

Koment i përgjithshëm

Aktgjykimi vendosë një precedent të rëndësishëm, pasi GJEDNJ vendosi për herë të parë për përdorimin e aplikacioneve mobile. Vendimi zgjeron lirinë e shprehjes pasi Gjykata pranoi që sanksionet e vendosura ndaj operatorëve të ueb-aplikacioneve që vihen në dispozicion për sigurimin e mjeteve për komunikim për të tjerët, prapë se prapë konsiderohen si ndërhyrje në të drejtën e lirisë së shprehjes. Aktgjykimi është gjithashtu një rast i rrallë në të cilin GJEDNJ analizoi në thellësi nëse një masë në të vërtetë ndiqte një 'synim të ligjshëm' sipas nenit 10 par. 2 të Konventës. Me këtë rast, Gjykata interpretoi në mënyrë restriktive 'synimet legjitime' sipas nenit 10 par. 2 të Konventës. Aktgjykimi duhet të lexohet në përputhje me Këshillin e Evropës, *Rec. CM/Rec (2016) 5 nga Komiteti i Ministrave pranë Shteteve Anëtare për Lirinë në Internet* (13 Prill 2016) dhe *Këshilli i Evropës, CM/Rec (2007) 16 i Komitetit të ministrave pranë shteteve anëtare për masat për ta promovuar vlerën e shërbimit publik të internetit* (7 nëntor 2007).

Liria e shprehjes dhe liria e mediave Në Evropën Juglindore (JUFREX)

Aktiviteti është pjesë e "Instrumentit Horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022" dhe bazohet në rezultatet e arritura gjatë programit të mëparshëm të bashkuar rajonal të BE/KE "Përforsimi i Ekspertizës Gjyqësore mbi Lirinë e Shprehjes dhe Medias në Evropën Juglindore (JUFREX)". Projekti rajonal është i ndërlidhur fuqishëm me gjashtë projekte të JUFREX-it, që janë specifike për përfituesit në: Shqipëri, Bosnjë e Hercegovinë, Kosovë*, Maqedoninë e Veriut, Malin e Zi dhe Serbi.

Aktivitetet e JUFREX implementohen me synim që të:

- Promovojnë lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias në përputhje me standardet evropiane;
- Përmirësojnë zbatimin e atyre standardeve duke angazhuar një sërë akterësh përgjegjës për të aplikuar standarde të tilla në punën e tyre të përditshme, përkatësisht: gjyqtarë, prokurorë, avokatë, zyrtarë policorë, përfaqësues të autoriteteve rregullatore të mediave, akterë të medias dhe studentë;
- Konsolidojnë një platformë për bashkëpunim, diskutim dhe shkëmbim rajonal të praktikave të mira.

Kur ekziston një mjedis i shëndoshë për lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias dhe kur e drejta për të kërkuar, dhënë dhe marrë informacione është e mbrojtur mirë, qytetarët mund të marrin pjesë me të vërtetë në proceset demokratike. Institucionet kombëtare të trajnimit për profesionistët ligjorë (Akademitë Gjyqësore dhe Odat e Avokatëve) luajnë rol të rëndësishëm për ta bërë këtë realitet.

Të gjitha aktivitetet e JUFREX bazohen në mjete inovative dhe moderne të mësimnxënies për lirinë e shprehjes dhe lirinë e medias dhe përvetësojnë një metodologji dinamike për mësimnxënie nga të rriturit.

"Instrumenti horizontal për Ballkanin Perëndimor dhe Turqinë 2019–2022" është një iniciativë e përbashkët e Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës që u mundëson Përfituesve t'i përmbushin agjendat e tyre të reformave në fushat e të drejtave të njeriut, sundimit të ligjit dhe demokracisë dhe të jenë në përputhje me standardet evropiane, përfshirë aty ku është e nevojshme brenda kornizës së procesit të zgjerimit të BE-së.

* Ky emërtim nuk paragjykon qëndrimin rreth statusit dhe është në vijë me Rezolutën 1244 të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara dhe mendimin e Gjykatës Ndërkombëtare të Drejtësisë rreth shpalljes së pavarësisë së Kosovës.

Këshilli i Evropës është organizata kryesore e të drejtave të njeriut në kontinent. Ai përbëhet nga 47 shtete anëtare, përfshirë këtu të gjithë anëtarët e Bashkimit Evropian. Të gjitha shtetet anëtare të Këshillit të Evropës kanë nënshkruar Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, një traktat i krijuar për t'i mbrojtur të drejtat e njeriut, demokracinë dhe sundimin e ligjit. Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut mbikëqyrë implementimin e Konventës në shtetet anëtare.

www.coe.int

Financuar
nga Bashkimi Evropian
dhe Këshilli i Evropës

EUROPEAN UNION

Shtetet anëtare të Bashkimit Evropian vendosën që gradualisht ta lidhin dijen, resurset dhe fatet e tyre. Së bashku ata ndërtuan një zonë të stabilitetit, demokracisë dhe zhvillimit të qëndrueshëm, duke ruajtur larminë kulturore, tolerancën dhe liritë individuale. Bashkimi Evropian i zotohet bashkëndarjes së arritjeve dhe vlerave të tij me shtetet dhe popujt përtej kufijve të tij.

www.europa.eu

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Zbatohet
nga Këshilli i Evropës